SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Podróży z Herodotem”

Grupa A

Ryszard Kapuściński

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 11

7 zadań, 11 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Kto nadał Herodotowi, towarzyszowi podróży Kapuścińskiego, zaszczytne miano „ojca historii”?

(A) Tukidydes
(B) Sofokles
(C) Perykles
(D) Cyceron

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Jaką nagrodę otrzymał Ryszard Kapuściński za „Podróże z Herodotem”?

(A) Paszport Polityki w kategorii literatura
(B) Nagrodę Literacką Nike czytelników
(C) Nagrodę Literacką Gdynia za esej
(D) Środkowoeuropejską Nagrodę Angelus

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

W jakim okresie Kapuściński przebywał w Chinach, o których pisze w „Podróżach z Herodotem”?

(A) w czasie rewolucji Xinhai
(B) po śmierci Deng Xiaopinga
(C) w czasie wojny opiumowej
(D) w czasach rządów Mao Zedonga

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących „Dziejów” Herodota, lektury towarzyszącej Kapuścińskiemu w podróżach.

1. Herodot nieraz przytacza kilka wersji tego samego zdarzenia i pozostawia czytelnikowi wybór.	**P**	**F**
2. „Dzieje” zostały napisane po łacinie.	**P**	**F**
3. Podział „Dziejów” na dziewięć ksiąg nazwanych imionami muz wprowadził sam Herodot.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 5. (0–1 pkt)

Uzupełnij zdanie jednym wyrazem. Greckie słowo historia, od którego pochodzi tytuł dzieła Herodota (Historiai), pierwotnie oznaczało (1) _____, dochodzenie do wiedzy.

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Scharakteryzuj, jak Kapuściński przedstawia w „Podróżach z Herodotem" Chiny czasów Mao Zedonga. Wskaż dwie cechy tej rzeczywistości i wyjaśnij, czym różniła się od doświadczenia Indii.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego pierwszy pobyt w Indiach był dla młodego Kapuścińskiego – bohatera i narratora „Podróży z Herodotem" – lekcją pokory. Podaj dwie przyczyny.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/podroze-z-herodotem

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Podróży z Herodotem”

Grupa B

Ryszard Kapuściński

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 11

7 zadań, 11 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Któremu krajowi Herodot poświęcił w całości Księgę II „Dziejów”, opisując jego religię, historię i obyczaje mieszkańców?

(A) Egiptowi
(B) Scytii
(C) Babilonii
(D) Lidii

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Dokąd prowadziła pierwsza zagraniczna podróż reporterska Kapuścińskiego, od której zaczyna się opowieść w „Podróżach z Herodotem”?

(A) do Egiptu
(B) do Etiopii
(C) do Indii
(D) do Iranu

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Na jakich źródłach Herodot oparł „Dzieje”, które Kapuściński czytał w czasie swoich wypraw?

(A) głównie na dokumentach z archiwów króla perskiego
(B) na rzymskich kronikach i spisach urzędników
(C) na własnych obserwacjach, ustnej tradycji ludów i wcześniejszych tekstach
(D) wyłącznie na eposach Homera i tragediach Ajschylosa

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących kompozycji i narracji „Podróży z Herodotem”.

1. Opowieść prowadzi wszechwiedzący narrator trzecioosobowy, który nie ujawnia własnych przeżyć.	**P**	**F**
2. Herodot pełni w książce funkcję drugiego bohatera, obok narratora-reportera.	**P**	**F**
3. Kapuściński zestawia starożytne obserwacje Herodota z własnymi doświadczeniami z Chin, Indii i Afryki.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 5. (0–1 pkt)

Uzupełnij: Ryszard Kapuściński był z zawodu (1) _____, co pozwoliło mu odbyć liczne podróże reporterskie opisane m.in. w „Podróżach z Herodotem”.

(1) do wyboru: lekarzem / reporterem / dyplomatą / archeologiem

Zadanie 6. (0–2 pkt)

> „Podróż nie zaczyna się w momencie, kiedy ruszamy w drogę”

Wyjaśnij, w jakim sensie – według Kapuścińskiego – podróż może nigdy się nie kończyć.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polega dwutorowa kompozycja „Podróży z Herodotem”. Wskaż oba tory opowieści i jeden efekt takiego zabiegu.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/podroze-z-herodotem

Sprawdzian z „Podróży z Herodotem”

Grupa A

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **B**

3. (1 pkt) **D**

4. (3 pkt) **1. P; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

5. (1 pkt) **(1) badanie**

6. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Chiny czasów Mao to w relacji Kapuścińskiego kraj zamknięty i zdyscyplinowany, odgrodzony od obcych jak murem – ludzie milczą, a reporter nie może zbliżyć się do ich codziennego życia. W Indiach przytłaczała go różnorodność i obcy tłum, ale mógł obserwować życie z bliska; w Chinach przeszkodą była przede wszystkim kontrola i milczenie.
Punktacja: 1 pkt – dwie trafne cechy Chin w ujęciu Kapuścińskiego (np. kultura zamknięta, odgrodzona – „mur i milczenie”; rzeczywistość zdyscyplinowana, kontrolowana, odmienna od Zachodu). 1 pkt – trafne zestawienie z Indiami (np. w Indiach reporter tonął w obcym tłumie i różnorodności, w Chinach napotkał zamknięcie i milczenie, które utrudniały poznanie ludzi). Razem 2 pkt.

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: W Indiach Kapuściński po raz pierwszy zetknął się z zupełnie obcą kulturą. Nie znał języka i czuł się bezradny w tłumie, nie umiał porozumieć się z ludźmi ani zrozumieć tego, co widzi. Zaskoczyły go też ostre różnice społeczne i obyczajowe, np. podział na kasty. Zrozumiał, że reporter musi najpierw pokornie się uczyć, a dopiero potem opisywać świat.
Punktacja: 1 pkt – jedna trafna przyczyna (np. nieznajomość języka i bezradność wobec obcego otoczenia; szok kulturowy wobec odmiennych obyczajów i podziałów społecznych, np. kastowych). 1 pkt – druga, inna przyczyna albo wniosek, że reporter musi najpierw uczyć się obcej kultury, zanim zacznie ją opisywać. Razem 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **C**

3. (1 pkt) **C**

4. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (1 pkt) **(1) reporterem**

6. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Podróż nie kończy się w chwili powrotu, bo pozostaje w pamięci: wracamy do niej myślami i uczuciami, odkrywamy jej znaczenie dopiero po czasie. Zaczyna się też wcześniej – od marzeń, lektur i przygotowań. Fizycznie już nie idziemy, ale w wyobraźni podróżujemy dalej.
Punktacja: Wyjaśnienie, że podróż trwa w pamięci – wracamy do niej myślą i uczuciem (1 pkt) + dopowiedzenie, że zaczyna się przed wyjazdem albo zmienia człowieka na długo po powrocie (1 pkt).

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Książka prowadzi dwa splecione ze sobą wątki: Kapuściński wspomina swoje pierwsze reporterskie wyprawy (Indie, Chiny, Afryka), a rozdziały te przeplata streszczeniami, parafrazami i komentarzami do „Dziejów” Herodota. Dzięki temu powstaje podwójna perspektywa – każde doświadczenie reportera z XX wieku znajduje odpowiednik w świecie sprzed dwóch i pół tysiąca lat, co pokazuje, że problemy obcości i spotkania z Innym są ponadczasowe.
Punktacja: 1 pkt – poprawne wskazanie dwóch torów: wspomnienia z własnych podróży reporterskich autora oraz fragmenty, parafrazy i komentarze do „Dziejów” Herodota, które się przeplatają. 1 pkt – trafnie wskazany efekt, np. podwójna perspektywa (współczesne doświadczenie zyskuje odpowiednik sprzed dwóch i pół tysiąca lat), dialog autora z Herodotem przez wieki, ukazanie ponadczasowości problemów (obcość, spotkanie z Innym).

Skala ocen (orientacyjna, 11 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	10–11 pkt
dobry (4)	9–9 pkt
dostateczny (3)	6–8 pkt
dopuszczający (2)	4–5 pkt
niedostateczny (1)	0–3 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/podroze-z-herodotem**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.